

**PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA
Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLASY V
SPOŁECZNEJ SZKOŁY IM. JANA PAWŁA II
W NIEPOGLĘDZIU
ROK SZKOLNY 2015/2016**

I. CELE EDUKACYJNE

1. Rozwijanie zainteresowania językiem jako składnikiem dziedzictwa kulturowego.
2. Przygotowanie do uczestnictwa w komunikacji międzyludzkiej (w roli aktywnego słuchacza, czytelnika wypowiadającego się w mowie i piśmie).
3. Przygotowanie do świadomego odbioru różnych tekstów literackich, kształcenie postawy krytycznego uczestnika zjawisk kulturalnych.
4. Pogłębienie i ukierunkowanie aktywności poznawczej i twórczej ucznia.
5. Wdrażanie do właściwego korzystania z tekstów użytkowych.
6. Motywowanie uczniów do poznawania utworów literackich.
7. Kształcenie umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji.
8. Wdrażanie do obiektywnego oceniania postaw innych ludzi, przygotowanie do samooceny i umacniania poczucia własnej wartości.
9. Kształtowanie postaw humanistycznych, motywowanie do poszukiwania w literaturze, kulturze i życiu prawdy, dobra i piękna oraz tworzenia tych wartości.
10. Pomaganie w odkrywaniu osobistych preferencji percepcyjnych i potencjału umysłowego.
11. Przygotowanie do działania w zespole i rozwiązywania problemów.

II KRYTERIA OCENIANIA

1. Ocenę CELUJĄCĄ otrzymuje uczeń, który:

- spełnia wszystkie wymagania na ocenę bardzo dobrą;
- wykazuje się bogatą znajomością różnych tekstów kultury;
- wykorzystując swoją wiedzę w oryginalny sposób rozwiązuje problemy;
- korzysta z nowości informacyjnej, potrafi kojarzyć i łączyć wiadomości z różnych dziedzin;
- korzysta z wielu sposobów pracy;
- potrafi kojarzyć i łączyć wiadomości z różnych dziedzin życia;
- prezentuje własną interpretację głosową czytanego tekstu;
- wypowiada się płynnie i poprawnie na różne tematy;
- uzasadnia własną interpretację tekstu;
- rozwiązuje problemy w sposób twórczy, samodzielnie rozwija własne uzdolnienia;
- osiąga sukcesy w konkursach polonistycznych na szczeblu gminnym i rejonowym;

2. Ocenę BARDZO DOBRĄ otrzymuje uczeń, który:

- opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania;
- zauważa różnice w sposobie przekazu między literaturą, radiem i telewizją;
- wyraża własny stosunek do wypowiedzi innych;
- swobodnie analizuje przeczytany tekst;
- dostrzega ukryty sens utworu;
- z łatwością wyszukuje potrzebne informacje;
- wskazuje cechy rodzajowe i gatunkowe utworu;
- dostrzega analogie z innymi tekstami literackimi;

- wskazuje i określa funkcje środków stylistycznych;
- odczytuje myśl podmiotu lirycznego;
- podejmuje rolę lidera grupy;
- posługuje się poznanymi formami wypowiedzi;
- w tworzeniu własnych tekstów wykorzystuje wiedzę o języku;
- formułuje własne opinie i sądy;
- samodzielnie rozwiązuje zadania i problemy w sposób twórczy w sytuacjach trudnych i nietypowych;
- potrafi efektywnie zaplanować pracę w zespole, umiejętnie podejmować decyzje, interpretować wyniki, odnajdywać i porządkować informacje, zastosować umiejętności w różnych sytuacjach;

3. Ocenę DOBRA otrzymuje uczeń, który:

- opanował materiał programowy z niewielkimi lukami;
- rozwiązuje typowe zadania z elementami problemowymi;
- wyodrębnia podstawowe elementy utworu poetyckiego;
- popiera swoją wypowiedź cytataми;
- pracując w grupie, podejmuje próby samodzielnego rozwiązywania problemów;
- opracowuje temat w sposób wyczerpujący;
- chętnie zabiera głos na każdy temat;
- potrafi zredagować pracę stylistyczną charakteryzującą się spójną kompozycją;
- ma bogaty zasób słownictwa;
- trafnie argumentuje własne zdanie;
- poprawnie wyjaśnia hasła z encyklopedii i słowników;
- rzetelnie wykonuje powierzone mu zadania;
- płynnie, z poprawną artykulacją oraz dykcją i intonacją recytuje dłuższy utwór poetycki lub fragment prozy;
- potrafi współpracować w grupie zarówno jako lider, jak i partner, wyciągać wnioski, różnicować ważność informacji, wybrać własny sposób uczenia się;

4. Ocenę DOSTATECZNA otrzymuje uczeń, który:

- opanował podstawowe treści programowe w zakresie umożliwiającym osiągnięcie postępów w dalszym uczeniu się języka polskiego;
- samodzielnie wykonuje powierzone mu proste zadania teoretyczne i praktyczne;
- zna cechy form wypowiedzi przewidzianych programem;
- porządkuje wydarzenia w układzie chronologicznym;
- wskazuje elementy świata przedstawionego w utworze;
- buduje logiczną, spójną wypowiedź kilkudzaniową;
- próbuje argumentować własny punkt widzenia;
- potrafi omówić budowę wiersza;
- uczestniczy w dyskusji;
- potrafi wypowiedzieć się na dany temat tekstu literackiego;
- nie zawsze odrabia pracę domową;
- posiada duże braki w wiadomościach;
- nie potrafi wykorzystywać w praktyce posiadanych wiadomości;
- współpracuje w grupie, potrafi objaśnić niektóre wyniki pracy, logicznie je uporządkować;

5. Ocenę DOPUSZCZAJĄCA otrzymuje uczeń, który:

- ma braki w opanowaniu podstawowych treści programowych, ale zrealizował wymagania konieczne, dające mu wiedzę i umiejętności niezbędne w dalszym życiu;
- rozwiązuje proste zadania teoretyczne i praktyczne przy pomocy nauczyciela;
- odróżnia poezję od prozy;
- często nie odrabia prac domowych;
- rozumie proste zagadnienia wyrażone w sposób jednoznaczny;
- potrafi słuchać dyskusji;
- potrafi współpracować w grupie;
- recytuje fragment prozy lub krótki utwór poetycki;
- redaguje kilkuzdaniowe wypowiedzi na tematy związane ze szkołą, domem, środowiskiem, treścią tekstu;
- rozumie podstawowe zagadnienia wyrażone w sposób prosty i jednoznaczny;

6. Ocenę NIEDOSTATECZNA otrzymuje uczeń, który:

- posiada duże braki w wiadomościach i umiejętnościach, które uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy;
- jest daleki od spełnienia wymagań stawianych przez program;
- nie potrafi rozwiązać zadań o elementarnym stopniu trudności nawet przy pomocy nauczyciela;
- ciągle nie przygotowuje się do lekcji;
- ma lekceważący stosunek do przedmiotu;
- nie chce korzystać z pomocy nauczyciela, kolegów;
- nie wykazuje żadnych postępów w nauce;

III UMIEJĘTNOŚCI OCENIANE NA LEKCJACH JĘZYKA POLSKIEGO

Na lekcjach języka polskiego ocenie podlega:

- mówienie (opowiadania ustne – twórcze i odtwórcze)
- czytanie:
 - głośne i wyraziste z uwzględnieniem zasad kultury żywego słowa
 - ciche ze zrozumieniem
- pisanie, redagowanie określonych form wypowiedzi (w domu i w klasie)
- posługiwanie się poznanymi zasadami ortograficznymi
- znajomość treści lektur obowiązkowych
- znajomość wybranych zagadnień z nauki o języku
- prowadzenie zeszytu z języka polskiego (estetyka zapisu, marginesy, numer lekcji, data)
- inne (recytacja, rysunkowe konkretyzacje utworów literackich, wykonanie określonych projektów, realizacja zadań w grupie)

IV SPOSOBY SPRAWDZANIA WIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI UCZNIÓW ORAZ ZASADY POPRAWY OCENY

Prace klasowe – (2-3 w semestrze) pisane po omówieniu lektury obowiązkowej, zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem, czas pisania: 1-2 h lekcyjne, zapowiedziane tydzień wcześniej. Termin oddawania prac: tydzień. Uczeń może poprawić ocenę niedostateczną w ciągu 14 dni kalendarzowych w terminie wyznaczonym przez nauczyciela (po lekcjach)

Sprawdziany wiadomości - (4-5 w semestrze) sprawdzające wiedzę z określonego działu, partii materiału, zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem; pisane w formie testu zawierającego pytania zamknięte i otwarte. Termin oddawania prac: tydzień. Uczeń może poprawić tylko ocenę w ciągu 10 dni kalendarzowych w terminie wyznaczonym przez nauczyciela (po lekcjach)

Dyktanda – (1-2 w semestrze) przeprowadza się po wprowadzeniu i utrwaleniu określonych zasad ortograficznych i interpunkcyjnych. Termin oddawania dyktand: tydzień. Uczeń może poprawić tylko ocenę niedostateczną w ciągu 10 dni kalendarzowych w terminie wyznaczonym przez nauczyciela (po lekcjach)

* Przyjmuje się następujące zasady oceniania dyktand:

- 0 – 1 bł. ort. – bdb
- 2 – 3 bł. ort. – db
- 4 – 5 bł. ort. – dst.
- 6 – 7 bł. ort. – dop.
- 7 i więcej bł. ort. – ndst.

Uwaga! Błędy przelicza się według następujących reguł:

- 3 bł. interpunkcyjne = 1 bł. drugorzędny
- 2 bł. drugorzędne = 1 bł. ortograficzny (zasadniczy)

Za błędy ortograficzne zasadnicze uważa się błędy w wyrazach dotyczących opracowanych na danym poziomie zasad.

Recytacja – (1 w semestrze) wiersza lub fragmentu prozy

* Kryteria oceny recytacji:

- 1) Zgodność z tekstem;
- 2) Płynność recytacji (bez poprawek, czekania na odpowiedź);
- 3) Przestrzeganie znaków przestankowych;
- 4) Dostosowanie tempa recytacji i barwy głosu do treści oraz nastroju wybranego fragm.;
- 5) Gesty i mimika;

- Pierwszy warunek – dopuszczający
- Pierwszy i drugi warunek – dostateczny
- Pierwszy, drugi i trzeci warunek – dobry
- Pierwszy, drugi, trzeci i czwarty warunek – bardzo dobry
- Wszystkie warunki - celujący

Kartkówki – sprawdzające wiadomości z ostatniego tematu, niezapowiedziana, trwająca maks. 20 minut. Termin oddawania prac: następna lekcja

UWAGA! Uczniowie obowiązkowo piszą tuż przed omówieniem każdej lektury tzw. „wejściówkę” (kartkówka w formie testu) sprawdzającą znajomość treści przeczytanej lektury. Nie ma możliwości jej poprawy.

Praca domowa – zadana uczniowi z wyraźnym poleceniem „na ocenę”, uczeń otrzymuje określony termin realizacji, nie ma możliwości poprawy pracy domowej (jedyna możliwość to wykonanie zadania dodatkowego). Za brak pracy domowej „na ocenę” uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną. Brak pozostałych prac domowych zaznaczany jest minusem (trzy minusy to ocena niedostateczna), nie ma plusów za odrobioną pracę domową (jest to obowiązkiem każdego ucznia). Spisywanie prac domowych (od koleżanki/kolegi, z Internetu) jest jednoznaczne z otrzymaniem oceny niedostatecznej i punktów minusowych za brak uczciwości.

Odpowiedź ustna – ustne sprawdzenie wiadomości z ostatniego tematu, niezapowiedziane, bez możliwości poprawy.

Aktywność – oceniana za aktywną postawę ucznia na lekcji, uczeń może otrzymać trzy „+”, które dają ocenę „5”.

Praca na lekcji – oceniana praca ucznia na lekcji (z tekstem, w grupie, rozwiązywanie ćwiczeń w zeszytach ćwiczeń), uczeń może otrzymać stosowną ocenę w skali od 1 do 5 lub „+” albo „-”.

*** *W przypadku sprawdzianów pisemnych, testów lub kartkówek przyjmuje się skalę przeliczania punktów na ocenę według następujących kryteriów zawartych w WSO:**

100% <	celujący (6)
96-100%	bardzo dobry (5)
90-95%	bardzo dobry minus (5-)
85-89%	dobry plus (4+)
80-84%	dobry (4)
75-79%	dobry minus (4-)
68-74%	dostateczny plus (3+)
59-67%	dostateczny (3)
50-58%	dostateczny minus (3-)
42-49%	dopuszczający plus (2+)
35-41%	dopuszczający (2)
0-34%	niedostateczny (1)

V PRZEDMIOT OCENY PRAC PISEMNYCH

- Instrukcja

Kryteria
Realizacja tematu [Podanie dokładnych poleceń dotyczących: - sposobu wykonania czegoś (lub)

- obsługi jakiegoś urzędu (lub) - postępowania w określonych okolicznościach.]
Zachowanie logicznego układu podawanych kolejno poleceń
Rzeczowość i komunikatywność [pisanie w prosty sposób, zrozumiały dla każdego odbiorcy]
Konsekwencja użytych form czasowników [uczeń stosuje bezokoliczniki, formy trybu rozkazującego lub formy 1. osoby liczby mnogiej]
Przejrzysty układ graficzny [np. zapis w punktach, czytelne akapity]
Poprawność językowa [dopuszczalne 2 błędy]
Poprawność ortograficzna [dopuszczalne 2 błędy]
Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalny 1 błąd]
Estetyka zapisu [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 1 estetyczne skreślenie]

- **Zawiadomienie**

Kryteria
Zredagowanie wypowiedzi nastawionej na podanie informacji o czymś, zwracającej uwagę na coś
Uwzględnienie niezbędnych elementów (np. terminu, miejsca, celu, ewentualnych dodatkowych uwag na temat sprawy, nadawcy)
Zwięzłość, rzeczowość oraz informacyjny charakter wypowiedzi
Poprawność językowa [dopuszczalny 1 błąd; przy ogłoszeniu o rozbudowanej treści i zawiadomieniu – dopuszczalne 2 błędy]
Poprawność ortograficzna [dopuszczalny 1 błąd; przy ogłoszeniu o rozbudowanej treści i zawiadomieniu – dopuszczalne 2 błędy]
Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalny 1 błąd; przy ogłoszeniu o rozbudowanej treści i zawiadomieniu – dopuszczalne 3 błędy]
Właściwy układ graficzny [nagłówek, treść, podpis; przejrzystość zapisu]
Estetyka zapisu [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 1 estetyczne skreślenie]

- **Opis dzieła sztuki (obrazu)**

Kryteria
Opisywanie tego, co zostało przedstawione na obrazie [punktu nie przyznajemy, jeżeli dominuje forma opowiadania]

Wyodrębnienie i nazwanie elementów przedstawionych na obrazie [niezbędne minimum ustala każdorazowo nauczyciel w zależności od rodzaju reprodukcji]
Stosowanie różnorodnych przymiotników (określających, np. kształt, wielkość, kolor, materiał) przy opisie dostrzeżonych na obrazie elementów
Stosowanie słownictwa (sformułowania typu: <i>na pierwszym planie, w tle...</i>) sytuującego w przestrzeni obrazu opisywane elementy
Zamieszczenie oceny obrazu (własne wrażenia lub refleksje na temat obrazu)
Poprawność językowa [dopuszczalne 2 błędy]
Poprawność ortograficzna [dopuszczalne 2 błędy]
Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalne 3 błędy]
Estetyka zapisu i uwzględnienie akapitów [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 2–3 estetyczne skreślenia]

- **Opis krajobrazu**

Kryteria
Opisywanie tego, co przedstawia krajobraz [punktu nie przyznajemy, jeżeli dominuje forma opowiadania]
Wyodrębnienie i nazwanie elementów krajobrazu [niezbędne minimum ustala każdorazowo nauczyciel w zależności od tematu opisu]
Stosowanie różnorodnych przymiotników (określających, np. kształt, wielkość, kolor) przy opisywaniu elementów krajobrazu
Stosowanie słownictwa (sformułowania typu: <i>tuż za, dalej, bliżej, z lewej strony...</i>) sytuującego w przestrzeni opisywane elementy
Zamieszczenie oceny krajobrazu (własne wrażenia lub refleksje)
Poprawność językowa [dopuszczalne 2 błędy]
Poprawność ortograficzna [dopuszczalne 2 błędy]
Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalne 3 błędy]
Estetyka zapisu i uwzględnienie akapitów [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 2–3 estetyczne skreślenia]

- **Opowiadanie z dialogiem**

Kryteria
Zgodność pracy z tematem
Rozwinięcie tematu
Przedstawienie przyczynowo – skutkowego toku wydarzeń

Obecność słownictwa dynamizującego tok opowiadania [nagromadzenie czasowników oraz stosowanie wyrazów wskazujących na następstwo zdarzeń]
Wypowiedź jest spójną, zamkniętą całością [zawiera: - wprowadzenie do wydarzeń - opis ich przebiegu - zakończenie]
Poprawnie zapisany dialog [każda kolejna wypowiedź zapisana od nowej linii, od myślnika, wielką literą]
Zachowanie właściwych proporcji między częścią narracyjną a dialogiem
Poprawność językowa [dopuszczalne 2 błędy]
Poprawność ortograficzna [dopuszczalne 2 błędy]
Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalne 3 błędy]
Estetyka zapisu i uwzględnienie akapitów [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 2–3 estetyczne skreślenia]

• **Plan ramowy**

Kryteria
Wybór najistotniejszych wydarzeń (informacji)
Zapisanie wydarzeń w punktach
Zwięzłość, rzeczowość punktów
Zapis w formie równoważników zdań [dopuszczalne nieliczne odstępstwa]
Poprawność językowa [dopuszczalne 2 błędy]
Poprawność ortograficzna [dopuszczalne 2 błędy]
Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalny 1 błąd]
Estetyka zapisu [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 1 estetyczne skreślenie]

• **Plan szczegółowy**

Kryteria
Wybór i zapis najistotniejszych wydarzeń (informacji) w punktach
Uzupełnienie treści punktów podpunktami
Zwięzłość, rzeczowość punktów i podpunktów
Zapis w formie równoważników zdań [dopuszczalne nieliczne odstępstwa]
Poprawność zapisu

[konsekwencja w zastosowanym sposobie zapisu, np. 1. a) b)]
Poprawność językowa [dopuszczalne 2 błędy]
Poprawność ortograficzna [dopuszczalne 2 błędy]
Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalny 1 błąd]
Estetyka zapisu [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 1 estetyczne skreślenie]

- **Przepis kulinarny**

Kryteria
Realizacja tematu [podanie składników i sposobu postępowania z nimi]
Podanie prawdopodobnej ilości składników [dotyczy także wagi, objętości]
Zachowanie logicznego układu podawanych czynności dotyczących postępowania ze składnikami
Rzeczowość i komunikatywność [pisanie w prosty sposób, zrozumiały dla każdego odbiorcy]
Konsekwencja użytych form czasowników [uczeń stosuje bezokoliczniki, formy trybu rozkazującego lub formy 1. osoby liczby mnogiej]
Przejrzysty zapis [dwuczęściowy: - podanie składników - informacje o kolejności czynności]
Poprawność językowa [dopuszczalne 2 błędy]
Poprawność ortograficzna [dopuszczalne 2 błędy]
Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalne 2 błędy]
Estetyka zapisu [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 1–2 estetyczne skreślenia]

- **Streszczenie**

Kryteria
Właściwa forma wypowiedzi
Wypowiedź komunikatywna, trójdzielna, spójna
Wybór najważniejszych dla treści zdarzeń
Poprawność językowa
Poprawność ortograficzna
Poprawność interpunkcyjna
Estetyka zapisu

